

MODEL FUNKCJONOWANIA PRZEDSIĘBIORSTWA SPOŁECZNEGO O PROFILU GASTRONOMICZNYM NA PRZYKŁADZIE SPÓŁDZIELNI SOCJALNEJ „SMAKI”

opracowany na potrzeby projektu nt.: „Food is the Greatest Human Need – Żywność największą potrzebą człowieka” realizowany jest przez Bank Żywności w Olsztynie ze środków grantu uzyskanego z CITI FOUNDATION

Olsztyn, czerwiec 2024

Spis treści

1. Wstęp	3
2. Opis idei i celów podejmowania inicjatywy	3
3. Korzyści i wartości	3
4. Praktyczne porady, ścieżka tworzenia.....	5
5. Poradnik jak utworzyć spółdzielnię socjalną.	5
6. Podstawa prawna	7
7. Model główny funkcjonowania Spółdzielni i modele uzupełniające.....	8
8. Kompetencje twarde i miękkie.....	9
9. Działania edukacyjne	10
10. Monitorowanie.....	10
11. Ryzyka.....	12
13. Inne możliwe źródła finansowania, dotacje, pożyczki.	13

1. Wstęp

Niniejsze opracowanie zawiera model funkcjonowania spółdzielni socjalnej o profilu gastronomicznym, na przykładzie.

Model funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego o profilu kulinarnym opracowany został na przykładzie działalności „SMAKI” Spółdzielnia Socjalna.

Wypracowany model stanowi kompendium wiedzy niezbędnej do utworzenia prężnie działającej inicjatywy społecznej o profilu kulinarnym. Model stanowi pomoc w zrozumieniu idei dobrze funkcjonującej inicjatywy. Prezentuje najważniejsze do podjęcia kroki milowe, zwraca uwagę na elementy, które powinny być rozpatrzone aby uniknąć zagrożeń i ryzyk.

„SMAKI” Spółdzielnia socjalna została powołana w 2013 r. przez dwie organizacje pozarządowe, tj.: Bank Żywności w Olsztynie i Olsztyńskie Forum Inicjatyw Społecznych. „Smaki”, dziedzicząc misję i cele Banku Żywności w Olsztynie, biorą udział w rozwiązywaniu lokalnych problemów społecznych i ekonomicznych. To spółdzielnia o profilu gastronomicznym. W dużej mierze świadczy zadania na rzecz klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Olsztynie. Przygotowuje ciepłe posiłki, które wydawane są w dwóch lokalach na terenie miasta. Spółdzielnia prowadzi bar przy ul. Panasa 1 w Olsztynie, w którym można kupić produkty garmazeryjne lub ciepłe dania. Dodatkowo „Smaki” świadczą usługi cateringowe.

Opracowany model można zastosować także jako wskazówki do tworzenia innej formy przedsiębiorstwa społecznego, np. fundacji czy stowarzyszenia lub spółdzielni socjalnej osób fizycznych.

2. Opis idei i celów podejmowania inicjatywy

„SMAKI” Spółdzielnia Socjalna to modelowy przykład funkcjonowania przedsiębiorstwa społecznego, który prowadzi działalność gospodarczą w branży gastronomicznej oraz realizuje działalność społeczną w oparciu o współpracę z Bankiem Żywności w Olsztynie.

Działalność społeczna Spółdzielni polega na produkcji posiłków dla osób potrzebujących, a także na dystrybucji żywności do osób potrzebujących jako organizacja społeczna współpracująca z bankiem.

Model takiej spółdzielni socjalnej ma posłużyć jako inspiracja do tworzenia podobnych podmiotów prawnych na terenie województwa warmińsko-mazurskiego, w ramach projektu „Food is the Greatest Human Need Program”, („Żywność jest największą potrzebą człowieka”).

Projekt zakłada zainicjowanie powstania 5-ciu podmiotów prawnych w oparciu o istniejący model oraz dofinansowanie każdego z nich, w zakresie wsparcia inwestycyjnego oraz bieżącego.

3. Korzyści i wartości

Dla osób defaworyzowanych:

- utworzone miejsce pracy, które może być finansowane z różnych projektów (OWES/ CITI, KPO, Program Przedsiębiorstwo społeczne +);

- mogą robić to co lubią, w czym czują się mocne lub co je interesują;
- wsparcie OWES na każdym etapie;
- nieodpłatne szkolenia i doradztwo organizowane przez OWES;
- spółdzielnia socjalna jako podmiot ekonomii społecznej, ma na celu reintegrację zawodową i społeczną osób wykluczonych i oraz realizację innych celów społecznych na rzecz społeczności lokalnej;
- spółdzielnia socjalna działa na rzecz społecznej i zawodowej reintegracji jej członków oraz pracowników m.in. w celu odbudowania i podtrzymania umiejętności pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.
- ważnym elementem funkcjonowania spółdzielni socjalnej jest tworzenie Indywidualnych Planów Reintegracyjnych dla osób wykluczonych zatrudnionych w podmiocie, których celem jest wsparcie osoby wykluczone społecznie w powrocie i funkcjonowaniu na rynku pracy.

Dla gminy/ instytucji tworzącej przedsiębiorstwo społeczne:

- możliwość większego zaangażowania w rozwiązanie konkretnego problemu społecznego;
- dostęp do środków zewnętrznych np. projekt OWES: 31 229 zł / na każdego pracownika przez okres 6 miesięcy, na utworzenie miejsca pracy – do 32.400zł x 5 pracowników = 155.000,00 zł,
- inne programy: „Przedsiębiorstwo społeczne +” na 1 pracownika do 1200,00 zł/miesięcznie
- dostęp do programów dedykowanych tylko dla PS + w ramach którego można pokryć bieżące wydatki oraz koszty reintegracji;
- możliwość refundacji składek ZUS przez pierwsze 3 lata finansowane z Funduszu Pracy art. 12 Ustawy o spółdzielniach socjalnych;
- dostęp do funduszy szkoleniowych (Krajowy Fundusz Szkoleniowy);
- dostęp do niskooprocentowanych, preferencyjnych pożyczek rozwojowych i inwestycyjnych dla PES/ PS;
- krajowa polityka w obszarze ekonomii społecznej nakłada obowiązki na samorządy deinstytucjonalizacji usług społecznych - poprzez stworzenie własnej Spółdzielni i zleceniu jej usług społecznych pozwoli na wypełnienie tego obowiązku;
- możliwość zastosowania klauzul społecznych, możliwość zlecenia usług w trybie bezprzetargowym;
- w przetargu może wziąć udział lokalny podmiot PES i tym samym wykonawcą będzie ktoś znany a nie z Polski;
- aktywizacja osób defaworyzowanych z gminy - usamodzielnienie się osób korzystających z OPS – tym samym będzie to oszczędność czasu i pieniędzy na działaniach OPS;
- zlecenie usług społecznych dla PES spowoduje oszczędność czasu i pieniędzy dla Urzędu – osoba zatrudniona w Urzędzie musi obsługiwać kuchnię przedszkolną (rozliczenia, rozliczenia pracowników itp.), jeśli powstanie spółdzielnia to nie będzie musiała tym się zajmować i gmina nie będzie brać odpowiedzialność za pracowników, wypłacać premii, nagród, dodatkowego wynagrodzenia rocznego, organizować zastępstw podczas urlopów czy zwolnień;
- stworzenie nowych miejsc pracy, co wzmocni lub utrzyma pozytywny wizerunek na zewnątrz;
- budowa wizerunku społecznie odpowiedzialnego samorządu;
- część zysku mogą przeznaczyć na działania społeczne w związku z tym mogą ubogacić ofertę kulturalną czy społeczną na terenie gminy;

- współpraca z Bankiem Żywności w Olsztynie (dostęp do żywności przez co nastąpi wzbogacenie oferty np. paczki dla potrzebujących, posiłki dla klientów OPS, tworzenie lodówek społecznych);
- wzbogacenie usług rynkowych, których brakuje na lokalnym rynku;
- utworzenie spółdzielni socjalnej osób prawnych tworzoną przez gminę pozwala na większą kontrolę ze strony gminy np. poprzez udział w Walnych Zgromadzeniach;
- możliwość zagospodarowania nieużywanych budynków, które są własnością gminy (remont, doposażenie już istniejących);
- spółdzielnia socjalna o profilu gastronomicznym promuje ideę zero waste, w tym organizuje warsztaty o różnej tematyce dla społeczności lokalnej w zakresie niemarnowania żywności oraz tzw. kuchni kreatywnej, czyli sposobów przygotowywania posiłków z produktów, które mamy dostępne.

4. Praktyczne porady, ścieżka tworzenia

Faza tworzenia powinna być poprzedzona z zaznajomieniem się przez organizatorów przedsięwzięcia ze specyfiką działania spółdzielni socjalnej, na podstawie przepisów ustawy o spółdzielniach socjalnych oraz przeprowadzenie analizy potrzeb i możliwości występujących na terenie planowanej działalności.

1. Czy lokalnie istnieje zapotrzebowanie na dożywianie podopiecznych ośrodka pomocy społecznej lub zapotrzebowanie na realizację innych usług społecznych, w zakresie dożywiania lub żywienia zbiorowego?
2. Czy istnieją zasoby lokalowe, w tym kuchnie lub inne pomieszczenia gminne, które mogą być zagospodarowane?
3. Czy mamy dostęp do surowca/ do produktów spożywczych? Jeżeli możemy nawiązać współpracę z Bankiem Żywności w zakresie dostarczania produktów spożywczych i surowców do produkcji posiłków. Jeżeli mamy na naszym terenie bazę producentów rolnych lub innych producentów żywności wysokiej jakości, którzy mogą być dostawcami.
4. Jaki mamy potencjał do nawiązania współpracy?. Czy istnieje możliwość nawiązania współpracy trójsektorowej/ dwusektorowej?

5. Poradnik jak utworzyć spółdzielnię socjalną.

5.1. Kamienie milowe

Etapy zakładania spółdzielni socjalnej osób prawnych:

1. Utworzenie partnerstwa przez co najmniej dwie osoby prawne, założycieli spółdzielni lub grupy inicjatywnej planującej utworzenie innej formy przedsiębiorstwa społecznego (w tym np. spółdzielni socjalnej osób fizycznych, stowarzyszenia lub fundacji), zwanego na potrzeby opracowani PS.
2. Stworzenie biznesplanu działalności gospodarczej PS oraz zaplanowanie działalności społecznej.
3. Podjęcie stosownych uchwał o utworzeniu PS przez uprawnione do tego organy członków założycieli.
4. Organizacja Walnego zebrania założycielskiego, podjęcie stosownych uchwał, w tym o założeniu spółdzielni, przyjęciu statutu, wyborze członków Zarządu.
5. Rejestracja spółdzielni socjalnej w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.

6. Podpisanie umowy dotacyjnej na stworzenie miejsc pracy (np. w ramach projektu OWES).
7. Adaptacja pomieszczeń pod kuchnię oraz wyposażenie kuchni.
8. Zatrudnienie 5-ciu pracowników w Spółdzielni, lub mniejszej wymaganej liczby pracowników, który umożliwi uzyskanie statusu PS (minimum 3 osoby w wymiarze ½ etatu umowy o pracę każdy).
9. Złożenie oferty na realizację usług przygotowywania posiłków do MOPS/GOPS.
10. Uruchomienie produkcji posiłków w ramach realizacji zlecenia.

Ad .1. Partnerstwo

Zawiązanie partnerstwa do utworzenia spółdzielni socjalnej osób prawnych/ innego PS. Partnerstwo w rozumieniu członków założycieli spółdzielni socjalnej.

Ustawa wymienia trzy grupy osób prawnych – mogą to być:

- organizacje pozarządowe (czyli np. stowarzyszenie czy fundacja)
- kościelne osoby prawne (czyli np. parafia czy jednostki Caritasu)
- gminne osoby prawne (czyli gmina, powiat, województwo).

Partnerstwo wokół Spółdzielni można rozumieć jako konsorcjum partnerów, którzy wspierają działalność spółdzielni, czy współpracują biznesowo, na podstawie innych porozumień. Np. bank żywności, który dostarcza żywność do organizacji społecznej (spółdzielni socjalnej), dostawcy i kontrahenci usług, organizacje pozarządowe, które włączone są w promocję działalności spółdzielni.

Rekomenduje się utworzenie partnerstwa lokalnego, który uwzględni partnerstwo trójsektorowe (samorząd, biznes, III sektor).

Ad. 2. Zatrudnienie

Należy uwzględnić różne przepisy regulujące kwestię zatrudnienia w przedsiębiorstwach społecznych. Na przykład: spółdzielnia socjalna osób prawnych, ma obowiązek zatrudnić co najmniej 5 osób defaworyzowanych na rynku pracy, w ciągu 6 miesięcy od zarejestrowania w Krajowym Rejestrze Sądowym. Dodatkowo, po 12 miesiącach nieprzerwanego zatrudnienia w spółdzielni osoby w niej zatrudnione mają prawo uzyskania członkostwa w spółdzielni. Nie dzieje się to jednak z automatu. Zgodnie z prawem spółdzielczym osoby takie składają deklaracje członkowskie, a właściwy organ spółdzielni podejmuje uchwałę o przyjęciu ich w poczet członków. Praktyka działania spółdzielni wskazuje jednak, że nie zawsze pracownicy spółdzielni będą zainteresowani członkostwem (może to wynikać np. z obowiązku zapłaty wpisowego oraz dodatkowymi obowiązkami statutowymi). Inne przepisy dotyczą zatrudnienia osób w spółdzielni socjalnej osób fizycznych czy innych formach prawnych.

Uwaga! W przypadku podpisania umowy o dofinansowanie na utworzenie miejsc pracy i ich dofinansowanie, należy uwzględnić zapisy Regulaminów wsparcia, które mogą określić czas na zatrudnienie pracowników po podpisaniu umowy dotacyjnej.

5.2. Niezbędne uzgodnienia, formalności, zgody, wpisy, p/poż, itp.

Zgłoszenie do sanepidu rozpoczęcia działalności gastronomicznej.

Jednym z ważnych elementów rozpoczęcia działalności gastronomicznej jest zgłoszenie powstającego lokalu do sanepidu, czyli Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Jest to instytucja odpowiedzialna za wykonywanie zadań z zakresu zdrowia publicznego, której kompetencje dotyczą również sprawowania nadzoru nad warunkami sanitarnymi przy prowadzeniu restauracji.

Wniosek o odbiór lokalu przez sanepid można złożyć (na co najmniej 14 dni nad planowanym otwarciem działalności) w powiatowych lub granicznych stacjach sanitarno-epidemiologicznych właściwych ze względu na siedzibę restauracji. Po jego pozytywnej ocenie formalnej dokonanej przez Inspekcję Sanitarną należy spodziewać się kontroli, czyli odbioru lokalu przez sanepid.

Na wymogi sanitarne, jakie musi spełniać lokal gastronomiczny, składają się kryteria związane z:

- pracownikami – (książeczki sanepidowskie, aktualne badania lekarskie). Wymogi te warunkują dopuszczenie pracowników do kontaktu z żywnością – jej przygotowywania, przechowywania i serwowania.
- wielkością lokalu
- odpowiednim stanem technicznym lokalu
- organizacją i urządzeniem pomieszczeń
- jakością żywności
- przygotowaniem dokumentacji (w tym dokumentacja GHP i GMP oraz księga HACCP, umowa najmu lokalu lub akt własności, a w określonych sytuacjach pozwolenie na zmianę sposobu użytkowania lokalu, wyniki badań wody, umowa na wywóz śmieci, projekt technologiczny obiektu i protokół ze sprawdzenia wentylacji lokalu).

Spółdzielnia socjalna po pozytywnym odbiorze przez Sanepid, uzyskuje wpis w rejestrze zakładów.

Ochrona przeciwpożarowa.

Kompetentnym organem właściwym PSP jest właściwa terenowo Komenda Miejska lub Powiatowa PSP, która w terminie 14 dni od daty otrzymania zawiadomienia, lub 14 dni od wyznaczenia daty odbioru, po przeprowadzeniu czynności kontrolno-rozpoznawczych z zakresu ochrony przeciwpożarowej zajmuje stanowisko w formie pisma

6. Podstawa prawna

Akty prawne:

- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022r. o ekonomii społecznej (Dz.U. 2022 poz. 1812), jako punkt wyjścia, jeśli planujemy założenie przedsiębiorstwa społecznego.
- Ustawa o spółdzielniach socjalnych z dnia 27 kwietnia 2006r. (Dz. U. 2006 Nr 94 poz. 651),
- Ustawa z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach,
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1984 r. o fundacjach,
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. Kodeks spółek handlowych.

Statut stanowi dokument wewnętrzny spółdzielni socjalnej/fundacji/stowarzyszenia tworzony w oparciu o w/w przepisy prawne.

Definicja spółdzielni socjalnej, jako modelowego PS, który posłużył w niniejszej analizie:

Zgodnie z ustawą o spółdzielniach socjalnych, Spółdzielnia socjalna działa na rzecz:

1. społecznej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej będących osobami, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, przez co należy rozumieć działania służące odbudowaniu lub nabyciu i podtrzymaniu umiejętności uczestniczenia w życiu społeczności lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy, zamieszkania lub pobytu, w tym rehabilitację społeczną osób niepełnosprawnych,

2. zawodowej reintegracji jej członków oraz pracowników spółdzielni socjalnej będących osobami, o których mowa w art. 4 ust. 1 ustawy, przez co należy rozumieć działania służące zdobyciu nowych kwalifikacji, kompetencji, wiedzy i umiejętności w celu odbudowania lub uzyskania i podtrzymania zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy i awansu zawodowego, w tym rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych – działania te nie są podejmowane w ramach działalności gospodarczej prowadzonej przez tę spółdzielnię.
3. Spółdzielnia socjalna może prowadzić działalność społeczną i oświatowo-kulturalną na rzecz swoich członków, pracowników oraz ich środowiska lokalnego, a także działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2023 r. poz. 571).

W oparciu o zapisu ustawy o ekonomii społecznej spółdzielnię socjalną mogą założyć osoby fizyczne bądź osoby prawne. Zgodnie z art. 5.1. ustawy o spółdzielniach socjalnych, liczba założycieli spółdzielni socjalnej osób fizycznych nie może być mniejsza niż trzy, i dwa, jeżeli założycielami są osoby prawne.

7. Model główny funkcjonowania Spółdzielni i modele uzupełniające.

MODEL: BŻ – samorząd - organizacja

Bank żywności nawiązuje współpracę ze sklepami i odbiera żywność, a także nawiązuje współpracę z organizacją realizującą usługę. **Samorząd** kontraktuje realizację usługi z **organizacją**, polegających do dożywianiu podopiecznych korzystających z pomocy ośrodków pomocy społecznej. Bank żywności odbiera żywność ze sklepu i dostarcza do organizacji realizującej usługę. **Organizacja** produkuje posiłki, zgodnie z zapotrzebowaniem zleceniodawcy, zgodnie z ustalonym menu i dostarcza usługę, tj. posiłki do podopiecznych OPS.

Opis roli partnerów:

Partner – Bank Żywności: bank żywności współpracuje z biznesem i sklepami, od których odbierana jest żywność; współpraca na charakter bezpośredni lub pośredni. Rolą banku żywności może być propozycja sposobu wykorzystania żywności, sposobu współpracy ze sklepami i z klientami, działań edukacyjnych podejmowanych przez podmiot ekonomii społecznej, wsparcie w kreacji kuchni (żywność różnego pochodzenia) i w jakości przygotowanych posiłków.

Banki żywności są organizacjami pozarządowymi nie nastawionymi na zysk. Istotą ich działania jest walka z marnotrawstwem żywności poprzez systematyczne pozyskiwanie jej z różnorodnych źródeł - przede wszystkim takiej, która może ulec zmarnowaniu poprzez zepsucie lub zniszczenie. Następnie, w terminie przydatności do spożycia, rozdzielają ją pośród lokalnych organizacji dobroczynnych i placówek pomocy społecznej, walczących z głodem i niedożywieniem.

Banki żywności nie prowadzą bezpośredniego rozdawnictwa wśród osób potrzebujących. W tym zakresie polegają na organizacjach pozarządowych i grupach samopomocowych.

W grupie beneficjentów banków żywności są instytucje społeczne, które wspierają osoby i rodziny wykluczone społecznie, tj. GOPSy, MOPSy.

Współpraca z partnerem, który odbiera żywność odbywa się na podstawie Karty Współdziałania, w której określone są zasady odbiorów żywności oraz związanych z tym obowiązków obu stron.

Partner – Samorząd: samorząd ma możliwość kontraktacji posiłków, które będą wychodziły z podmiotu realizującego usługę. Strategicznymi partnerami organizacji są przede wszystkim samorządy lokalne, które w swoich kompetencjach posiadają dziedzinę pomocy społecznej, będącą naturalną domeną funkcjonowania organizacji pozarządowych. Korzyści płynące z takiej współpracy, to przede wszystkim pokazanie, że dzięki zleceniu usług społecznych podmiotowi ekonomii społecznej, następuje aktywizacja zawodowa osób lokalnie zagrożonych wykluczeniem.

Oddziaływanie społeczne.

Partner – organizacja: organizacja – podmiot, który realizuje usługę. W tym modelu organizacją jest spółdzielnia socjalna. Spółdzielnia socjalna przygotowuje posiłki na zlecenie MOPS, w ramach realizacji zadania publicznego. Jest to działalność nieodpłatna pożytku publicznego. Dodatkowo, z żywności pozyskanej z banku żywności może urozmaicać i wzbogacać posiłki, np. poprzez przygotowanie dodatkowego dania w postaci zupy lub dodania przekąski owocowej czy musu. Dzięki pozyskanej żywności, spółdzielnia może realizować swoje cele społeczne i wspierać osoby wykluczone i zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez przygotowywanie posiłków, w sposób cykliczny lub incydentalny, wynikający z potrzeb. Głównym obszarem działania i oddziaływania jest społeczność lokalna.

Spółdzielnia socjalna prowadzi działalność edukacyjną społeczności lokalnej, w tym organizuje warsztaty, podczas których promuje ideę zero waste, pokazuje jak z pozyskanej żywności można przygotowywać posiłki. Spółdzielnia socjalna prowadzi działalność gospodarczą. W ramach działalności gospodarczej świadczy usługi cateringowe dla różnych klientów, w tym biznesu, zgodnie z opracowanym biznesplanem działalności.

Podstawą modelu jest przygotowywanie posiłków dla osób wspieranych przez MOPS.

Usługi uzupełniające:

1. Usługa dożywiania dzieci w placówkach edukacyjnych, np. w szkołach lub przedszkolach.

MODEL (BŻ – samorząd - organizacja): bank żywności nawiązuje współpracę ze sklepami i odbiera żywność, a także nawiązuje współpracę z organizacją realizującą usługę. Samorząd kontraktuje realizację usługi z organizacją, polegających do dożywianiu dzieci w szkołach lub przedszkolach. Bank żywności odbiera żywność ze sklepu i dostarcza do organizacji realizującej usługę. Organizacja produkuje posiłki, zgodnie z zapotrzebowaniem zleceniodawcy, zgodnie z ustalonym menu i dostarcza usługę, tj. posiłki dla dzieci

2. Usługa cateringu dla klientów zewnętrznych w postaci np.:
  - śniadania dla biznesu
  - catering dostarczany do firm (kanapki, lunch box itp.)
  - organizacja/ obsługa imprez i wydarzeń pod kątem przygotowania cateringu

3. Utworzenie sklepu z garmazerką i sprzedaż posiłków i produktów gotowych.

8. Kompetencje twarde i miękkie

Spółdzielnia socjalna osób prawnych zatrudnia 5 osób wykluczonych społecznie.

Zgodnie z art. 5a. 1. ustawy o spółdzielniach socjalnych, w przypadku gdy założycielami spółdzielni socjalnej są organizacje pozarządowe, kościelne osoby prawne lub jednostki samorządu terytorialnego, są one zobowiązane do zatrudnienia w spółdzielni co najmniej pięciu osób spośród osób wymienionych w art. 4 ust. 1 ustawy, w terminie sześciu miesięcy od dnia wpisu spółdzielni socjalnej do Krajowego Rejestru Sądowego.

Zgodnie z art. 5 a. 2. osoby zatrudnione na zasadach określonych w ust.1, po 12miesiącach zatrudnienia w spółdzielni socjalnej, mają prawo do uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej. Nie wyklucza to uzyskania członkostwa w spółdzielni socjalnej przed tym terminem zgodnie z postanowieniami statutu spółdzielni.

Kompetencje twarde wymagane do pracy w spółdzielniach socjalnych o profilu gastronomicznym:

1. kwalifikacje i doświadczenie do pracy na stanowisku kucharza – co najmniej 1 osoba w zespole, która wie, jak zorganizować pracę w kuchni.
2. kwalifikacje i doświadczenie do pracy na stanowisku pomocy kuchennej.

Pożądane: prawo jazdy kat. B – do dowożenia posiłków.

Kompetencje miękkie wymagane do pracy w spółdzielniach socjalnych o profilu gastronomicznym:

1. kreatywność wymagana przede wszystkim od kucharza (ułatwia projektowanie menu uwzględniające pozyskaną żywność z Banku Żywności)
2. umiejętności społeczne, komunikacja, praca zespołowa.
3. mocny lider – który zarządza zespołem i go motywuje

*przy spółdzielniach socjalnych osób prawnych istotne jest wyłonienie lidera, który na co dzień zarządza zespołem i go motywuje.

9. Działania edukacyjne

Spółdzielnia socjalna o profilu gastronomicznym może prowadzić działania edukacyjne na rzecz społeczności lokalnej o tematyce:

- idea zero waste, w kontekście niemarnowania żywności
- kuchnia kreatywna – czyli jak gotować z tego co mam
- zagospodarowywanie odpadów, recycling

Ideą prowadzenia działań edukacyjnych jest zwiększanie świadomości społeczności lokalnej w zakresie niemarnowania żywności oraz oddziaływanie na podniesienie poziomu życia osób wykluczonych społecznie, poprzez umożliwianie im dostępu do żywności.

10. Monitorowanie

Cel: utworzenie i uruchomienie działalności spółdzielni socjalnej o profilu gastronomicznym.

Działanie	Rezultat	Narzędzia weryfikacji
Utworzenie partnerstwa przez co najmniej dwie osoby prawne, założycieli spółdzielni	Partnerstwo organizacji tworzących spółdzielnię socjalną = osoby prawne	Umowa / porozumienie partnerów

	zakładające spółdzielnię socjalną osób prawnych	W ramach OWES organizacja otrzyma wsparcie w podpisaniu porozumienia
Utworzenie partnerstwa wspierającego spółdzielnię socjalną	Partnerstwo dwu lub trójsektorowe, uwzględniające samorząd, biznes oraz trzeci sektor.	Porozumienia współpracy pomiędzy partnerami a spółdzielnią socjalną.
Stworzenie biznesplanu działalności gospodarczej Spółdzielni socjalnej oraz zaplanowanie działalności społecznej.	Zaplanowanie uruchomienia działalności gospodarczej i społecznej spółdzielni socjalnej. Zaplanowanie dodatkowego dofinansowania zewnętrznego, w tym dotacje w ramach projektu OWES/CITY.	Biznesplan
Podjęcie stosownych uchwał o utworzeniu spółdzielni socjalnej przez uprawnione do tego organy członków założycieli.	Uchwały o zgodzie na utworzenie spółdzielni socjalnej przez odpowiednie organy (np. Rada gminy, Walne Zgromadzenie członków stowarzyszenia lub Rada Fundacji etc.)	Uchwały, które stanowią załączniki do dokumentów założycielskich składanych w KRS w Olsztynie
Organizacja Walnego zebrania założycielskiego, podjęcie stosownych uchwał, w tym o założeniu spółdzielni, przyjęciu statutu, wyborze członków Zarządu.	4 uchwały o założeniu spółdzielni socjalnej, przyjęciu statutu, wyborze zarządu.	Komplet dokumentów gotowych do złożenia do KRS w Olsztynie.
Przygotowanie kompletu dokumentów do KRS oraz złożenie dokumentów	Wypełnienie formularzy KRS oraz stosowanych oświadczeń, pisma przewodniego.	Potwierdzenie złożenia dokumentów w KRS w Olsztynie.
Rejestracja spółdzielni socjalnej w Rejestrze Przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego.	Formalne rozpoczęcie działalności spółdzielni, od której biegą terminy (w tym okres na zatrudnienie)	Wpis w Rejestrze Przedsiębiorców w KRS w Olsztynie
Podpisanie umowy dotacyjnej na stworzenie miejsc pracy (np. w ramach projektu OWES)	Uzyskanie wsparcia finansowego ze źródeł zewnętrznych	Umowa dotacyjna np. w ramach OWES
Adaptacja pomieszczeń pod kuchnię oraz wyposażenie kuchni.	Kuchnia z zapleczem przygotowana do produkcji posiłków, zainstalowany potrzebny sprzęt, urządzenia.	Protokoły odbioru adaptacji.
Uzyskanie wymaganych pozwoleń i uzgodnień (w tym Sanepid).	Przejście kontroli pomieszczeń kuchni przez pracowników Stacji Sanitarно-	Wpis do rejestru zakładów produkcyjnych przez stację

	Epidemiologicznej i uzyskanie pozytywnej opinii na uruchomienie działalności.	Sanitarно-Epidemiologiczną, właściwą terytorialnie.
Zatrudnienie 5-ciu pracowników w Spółdzielni.	Rekrutacja i zatrudnienie 5-ciu osób wykluczonych	Umowy o pracę, umowy o wsparcie pomostowe (projekt OWES)
Złożenie oferty/-t na realizację usług przygotowywania posiłków do MOPS/GOPS.	Wystąpienie z ofertą na świadczenie usług przygotowywania posiłków dla podopiecznych MOPS/GOPS lub innej usługi społecznej z zakresu dożywiania lub żywienia zbiorowego lub zlecenie usługi w trybie in-house.	Podpisana umowa/-y na świadczenie usług.
Uruchomienie produkcji posiłków w ramach realizacji zlecenia i utrzymywanie płynności finansowej.	Uruchomiona kuchnia, grafik pracy, zaangażowany zadaniowo personel spółdzielni.	Wystawienie faktur za zrealizowane usług.

11. Ryzyka

Ryzyko	Zagrożenie dla działania	Sposoby zapobiegania ryzyku i jego minimalizacji
Brak woli jednostek samorządu terytorialnego na nawiązanie współpracy z PS, na użyczenie/wydzierżawienie pomieszczeń gminnych lub na zlecenie zadań PS	A. Utworzenie partnerstwa przez co najmniej dwie osoby prawne, założycieli spółdzielni. B. Utworzenie partnerstwa wspierającego spółdzielnię socjalną	Wcześniejsze porozumienie z gminą w tym zakresie; rozmowy bezpośrednio z wójtem /burmistrzem, ewentualnie radnymi i innymi interesariuszami. Podkreślanie korzyści, które mogą wynikać z założenia spółdzielni socjalnej.
Pierwszy etap działalności może wymagać sporych nakładów finansowych związanych z dostosowaniem miejsca do przepisów prawa i wymogów sanitarnych	Adaptacja pomieszczeń pod kuchnię oraz wyposażenie kuchni. Uzyskanie wymaganych pozwoleń i uzgodnień (w tym Sanepid).	Uzyskanie wsparcia finansowego na start; Wcześniejsze zapoznanie się z regulacjami i szukanie lokalu jak najlepiej przystosowanego do prowadzenia dział. gastronomicznej; skrupulatne zaplanowanie remontu pod względem finansowym i czasowym.
Konieczność zatrudnienia 5-ciu pracowników w momencie, gdy	Uruchomienie produkcji posiłków w ramach realizacji	Monitoring procesów: - pozyskiwania dofinansowania zewnętrznego – terminy

nie ma jeszcze umowy na realizację usługi.	zlecenia i utrzymywanie płynności finansowej.	złożenia wniosku, biznesplanu, terminy oceny - rejestracja w KRS w Olsztynie - wdrożenie remontu/ adaptacji pomieszczeń kuchni, zamówienia i instalacji sprzętu. - uzyskanie pozytywnej opinii Sanepidu. - pozyskanie zlecenia na realizację usługi przygotowywania posiłków.
Problemy z pracownikami, konflikty wewnętrzne.	Uruchomienie produkcji posiłków w ramach realizacji zlecenia i utrzymywanie płynności finansowej.	Szczegółowa analiza kompetencji zatrudnianych osób, odbycie kursów doszkalających.

13. Inne możliwe źródła finansowania, dotacje, pożyczki.

Przykładowe źródła finansowania:

1. Program OWES* – dotacje na utworzenie i utrzymanie miejsc pracy,
2. Program „Przedsiębiorstwo społeczne +” – dotacje na 1 pracownika
3. Resortowy program „Odporność i rozwój ekonomii społecznej i przedsiębiorczości społecznej na lata 2022-2025”. Program ten to nowe możliwości wsparcia dla przedsiębiorstw społecznych (PS) i podmiotów ekonomii społecznej (PES). Daje on możliwość otrzymania wsparcia do ok. 200 tys.
4. Projekt „Food is the Greatest Human Need” – środki finansowe przeznaczone na dostosowanie stanowiska pracy (remont/zakup sprzętu) oraz na uruchomienie inicjatywy społecznej (lodówka społeczna lub sklep społeczny lub ogród społeczny)
5. Pożyczki preferencyjne, w tym z Towarzystwa Inicjatyw Społeczno-Ekonomicznych S.A., z Funduszu PAFPIO, przez Polsko-Amerykański Fundusz Pożyczkowy Inicjatyw Obywatelskich Sp. z o.o.